

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 355/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Martou Vícenovou, Záhorácka 15/B, Malacky, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 19/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 15. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 19/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobkyne žalobou podanou 26. januára 2010 na Okresnom súde Malacky (ďalej len „okresný súd“) domáhala určenia neplatnosti dohody o prevode členských práv a povinností a o určenie vlastníckeho práva k družstevnému bytu (konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 8/2010, pozn.). Opíšu chronologický priebeh konania, sťažovateľka uviedla, že okresný súd po prvýkrát rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 7 C 8/2010-156 z 10. novembra 2011, ktorým žalobu v celom rozsahu zamietol a proti ktorému sťažovateľka podala odvolanie. Krajský súd uznesením č. k. 4 Co 158/2012

z 22. júla 2014 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd následne po doplnenom dokazovaní rozsudkom č. k. 7 C 8/2010 zo 6. októbra 2016 žalobe v celom rozsahu vyhovel a žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Proti rozsudku okresného súdu podala 29. novembra 2016 žalovaná v 1. rade odvolanie, o ktorom podľa tvrdenia sťažovateľky krajský súd dosiaľ nerozhodol. Z dôvodu pretrvávajúcej nečinnosti krajského súdu podala sťažovateľka 10. marca 2021 sťažnosť predsedovi súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá bola podpredsedom krajského súdu vyhodnotená ako dôvodná (písomné upovedomenie z 23. marca 2021, pozn.), avšak zjavne splnila svoj účel (odvolací rozsudok vyhlásený 18. mája 2021, pozn.).

3. Podľa názoru sťažovateľky nemožno nečinnosť krajského súdu ospravedlniť tým, že v priebehu napadnutého konania došlo k úmrtiu žalovanej v 1. rade a že sťažovateľka ani jej právna zástupkyňa konajúci súd nežiadali o zmenu označenia strán sporu a neoznámili danú skutočnosť konajúcemu súdu. K uvedenému tvrdeniu krajského súdu v upovedomení o vybavení sťažnosti na prieťahy sťažovateľka uviedla, že ona ani jej právna zástupkyňa (na rozdiel od súdu) nemá prístup a možnosť nahliadať do príslušných registrov, z ktorých by mohli úmrtie na strane žalovanej zistiť. Sťažovateľka zdôraznila, že je povinnosťou súdu, aby posúdil, či konanie zastaví alebo v ňom bude pokračovať s dedičmi sporovej strany [§ 63 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)].

4. Podľa sťažovateľky je krajský súd po dobu štyroch rokov trvania odvolacieho konania absolútne nečinný a do dňa podania ústavnej sťažnosti nie je vo veci právoplatne rozhodnuté. Týmto spôsobom sa sťažovateľka nachádza po celú dobu v právnej i faktickej neistote, keďže je ohrozené jej základné právo na bývanie. Nečinnosť krajského súdu je okolnosťou negatívne ovplyvňujúcou život sťažovateľky, a to najmä s ohľadom na jej vek 77 rokov a dosiaľ 11 rokov trvajúci súdny spor, ktorého výsledok (v prípade neúspechu sťažovateľky v spore) môže podstatne zmeniť jej životnú situáciu.

5. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a prikázal krajskému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 19/2017 konať bez zbytočných prieťahov. Súčasne sa sťažovateľka domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 8 000 eur a náhrady trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Pri rozhodovaní o sťažnostiach pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, ústavný súd vychádza z toho, že jeho účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, pričom k odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 171/20).

7. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je námietka porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods.1 dohovoru) postupom krajského súdu v odvolacom konaní. Hoci sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti poukázala na celkovú

dĺžku trvania súdneho sporu (11 rokov), formuláciou petitu zároveň vymedzila predmet prieskumu ústavného súdu na konanie vedené krajským súdom ako súdom druhej inštancie pod sp. zn. 14 Co 19/2017.

8. Z vyjadrenia krajského súdu k obsahu ústavnej sťažnosti z 8. júla 2021 vyplýva, že krajský súd v napadnutom konaní rozhodoval o odvolaní žalovanej proti rozsudku okresného súdu č. k. 7 C 8/2010 zo 6. októbra 2016, proti ktorému podala odvolanie žalovaná v 1. rade. Súd prvej inštancie predložil súdny spis spolu s predkladacou správou krajskému súdu 1. februára 2017. Krajský súd 18. mája 2021 vo veci vyhlásil rozsudok, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, čím vykonal v rámci svojej dispozície všetky úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky. Súdny spis bol krajským súdom vrátený 2. júna 2021 súdu prvej inštancie k úkonom doručovania rozsudku stranám sporu (§ 395 CSP).

9. V rámci tohoto vyjadrenia príslušná predsedníčka senátu, ktorá spolu s celou nevybavenou agendou po predsedníčke senátu, ktorá má prerušený výkon funkcie, vec prevzala 1. marca 2013, poukázala aj na to, že sťažovateľka ani jej právna zástupkyňa od augusta 2017 nežiadala zmeniť označenie strany sporu a neoznámila túto skutočnosť konajúcemu súdu, aby tento mohol bezodkladne konať s právnym nástupcom žalovanej v 1. rade (zomrelej 25. augusta 2017, pozn.). Podľa názoru predsedníčky senátu je nemožné hodnotiť ako zodpovedné tvrdenie sťažovateľky o nemožnosti nahliadať do príslušných registrov, keďže ako strana sporu mala možnosť osloviť druhú stranu sporu na účel vyriešenia sporu prípadnou dohodou, ale sťažovateľka čakala štyri roky bez toho, aby sa vecou zaoberala. Tiež uniklo pozornosti sťažovateľky, že odvolací súd vo veci rozhodol 18. mája 2021, a podala ústavnú sťažnosť v čase, keď bol súdny spis odoslaný na súd prvej inštancie.

10. Z časového rámca uvedeného v bode 8 tohto rozhodnutia je zrejmé, že hoci postup krajského súdu v napadnutom konaní nebol z časového hľadiska optimálny (4 roky), je potrebné vziať do úvahy povahu konania súdu druhej inštancie, ktoré je v rámci Civilného sporového poriadku koncipované ako konanie, keď odvolací súd nemusí vo veci nariadiť pojednávanie, čím zákonodarca sledoval práve rýchlosť, efektívnosť a hospodárnosť odvolacieho konania. Je na úvahu konkrétneho odvolacieho senátu, či rozhodne bez nariadenia pojednávania. Ak odvolací senát rozhoduje o odvolaní bez nariadenia pojednávania, nemožno časový úsek v danej situácii od podania odvolania do konečného rozhodnutia súdu druhej inštancie bez ďalšieho označiť ako „nečinnosť“. Je nutné prihliadnúť i na časový rámec, ktorý je potrebný na oboznámenie sa s obsahom súdneho spisu, procesným postupom súdu prvej inštancie, dôvodmi odvolania a vyjadreniami strán sporu.

11. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že skutočnosť, že súd nevykonáva žiadne úkony, nemusí nevyhnutne znamenať, že nekoná a vecou sa nezaobera (pozri aj III. ÚS 106/2018). V konkrétnom prípade sťažovateľky ústavný súd z obsahu súdneho spisu zistil, že krajský súd po tom, ako sa dozvedel o zániku sporovej strany, uskutočňoval úkony dožiadaním notárky poverenej prejednaním dedičstva po žalovanej v 1. rade (30. apríla 2019), zisťoval stav dedičského konania (3. marca 2021) a neskôr sa musel vysporiadať s procesnou otázkou právneho nástupcu žalovanej v 1. rade (uznesenie o pokračovaní s dedičom pôvodnej žalovanej v 1. rade zo 16. marca 2021). Následne krajský súd vec prejednal vec v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) a rozhodol o podanom odvolaní žalovanej v 1. rade potvrdzujúcim rozsudkom

č. k.14 Co 19/2017 z 18. mája 2021 (teda v prospech sťažovateľky, pozn.). Postup krajského súdu po vyhlásení rozsudku do predloženia súdneho spisu súdu prvej inštancie (2. júna 2021) ústavný súd vyhodnotil ako plynulý. Písomné vyhotovenie rozsudku krajského súdu č. k. 14Co 19/2017 z 18. mája 2021 bolo právnej zástupkyňi sťažovateľky doručené 15. júna 2021 a rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 28. júna 2021. Je teda možné uzavrieť, že v čase rozhodovania ústavného súdu bolo napadnuté konanie právoplatne skončené a právna neistota sťažovateľky bola odstránená.

12. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka doručila ústavnú sťažnosť ústavnému súdu v rovnaký deň (15. júna 2021), ako bolo jej právnej zástupkyňi doručené písomné vyhotovenie rozsudku odvolacieho súdu. Na tomto mieste sa žiada poukázať aj na ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej sa ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto práva označeným orgánom verejnej moci ešte mohlo trvať. To znamená, že ústavný súd pri skúmaní porušenia označeného práva zohľadňuje aj to, či u sťažovateľa objektívne ide o odstránenie stavu právnej neistoty v jeho veci, pretože len v takom prípade možno uvažovať o jeho porušení (IV. ÚS 226/04, IV. ÚS 202/2010).

13. Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06, III. ÚS 462/2017). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (k tomu pozri rozhodnutie vo veci Mazurek proti Slovenskej republike z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

14. Nemožno síce poprieť, že súdny spor, v ktorom sťažovateľka vystupovala ako žalobkyňa, trval na dvoch inštanciách všeobecných súdov neprimerane dlho (11 rokov). Takisto však nemožno ponechať bez povšimnutia, že v súdnom konaní začatom v roku 2010 sa sťažovateľka (po celý čas trvania súdneho sporu zastúpená advokátkou) mohla domáhať ochrany svojho práva na prejednanie jej veci v primeranej lehote už oveľa skôr, v súlade so zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. „práva patria len bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým)“, teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv, ktorá vyžaduje, aby aj strana sporu sledovala svoje subjektívne práva a robila také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Súd síce obligatórne z úradnej povinnosti skúma procesnú subjektivitu sporovej strany počas celého konania (§ 64 CSP), avšak povinnosť označenia strán sporu vyplývajúca z § 132 ods. 1 CSP zaťažuje predovšetkým žalobcu.

15. Vzhľadom na konkrétne okolnosti danej veci, a to aj napriek podpredsedom krajského súdu v odpovedi na sťažnosť zistenú nečinnosť, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že už neexistuje okolnosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení sťažovateľkou namietaných právach. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 6. septembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu